

דף פג.

עין משפט א.ב.

הו"מ סימן דש סעיף א

עין לעיל דף פב: עין משפט ג

הו"מ סימן שה סעיף א

א. טען המפקיד נשתמשת בחפץ וקלקלת אותו וכיוצא בזה, והשומר כופר הרי הוא נשבע היסת ונפטר^א, ואם השומר טוען שנאנסה אם זה במקום שיש עדים מצויים יביא עדים שנאנס ויפטר^ב או ישלם, ואם אין עדים מצויים ישבע שזה כדבריו ויכלול בשבועתו גם שלא שלח בה יד^ט ושאינה ברשותו^י, ואם השומר שכר טען נגנבה או אפ"י אמר פשעתי בה והריני משלם משביעים אותו שאינה ברשותו ומשלם.

עין משפט ג.ד.ה.

הו"מ סימן קפז סעיף ב

ב. שלחו לקנות לו ארבע מאות כדי יין ממעות שהיו לו בידו, וקנה לו ונמצאו חומץ אמרו חכמים^כ מנין גדול כזה שהחמיץ קול יש לו, והואיל ואפשר להביא ראיה יביא ראיה שלא היה היין חומץ בשעה שלקחו ויפטר, ואם לא יביא ראיה ישלם. ורק בדבר שנעלם^ל ואין ראיתו מצויה ישבע עליו.

ז. כשומר חנם בסי' רצ"ו סעיף ב'-ד'.

ח. כאיסי בן יהודה בברייתא בב"מ פ"ג ע"א.

ט. כמבואר בסי' רצ"ה סעיף ב'.

י. ואע"פ שכבר נשבע שנאנסה או מתה מ"מ צריך לישבע שאינה ברשותו משום דאם שלח בה יד, מאז היא עומדת ברשותו אפ"י לענין אונסין וכך פירושו, יכלול בשבועתו שלא שלח בה יד ואז אינה ברשותו. סמ"ע ס"ק א'.

כ. והטעם דאילו היה מוצא קונה בחזרתו היה גם מוכרו, וברשותו בעת שנאנס מידו קודם חזרתו לביתו. סמ"ע ס"ק ד'.

ל. טור מהרא"ש דאין לחייב הלוקח אלא בזכינא חריפא, ונמצא שכל ההנאה של הלוקח למוכרו ביותר ממה שקצבו לו שהרי המוכר היה מוצא למכור בכל עת שירצה במה שקצבו, וא"כ דומה הוא לשואל שכל ההנאה שלו. סמ"ע ס"ק ה'.

עין משפט ו.

ח"מ סימן דש סעיף ב

ב. עוד תיקנו שאם הרימו אותה שנים במוט ונשברה משלמים רק מחציתה^מ, אם ישנם עדים מצויים שלא פשעו בה^נ, דבצורה זו המשוי קל לשנים וקשה לאחד והוי כאונס ואינו אונס.

עין משפט ז.

ח"מ סימן שלא סעיף א

א. השוכר את הפועלים, ואמר להם אח"כ להשכים ולהעריב^ס, במקום שנהגו שלא להשכים ולהעריב אינו יכול לכופן ואפי' הוסיף על שכרן^ע כיון שלא התנה איתם כך בשעה ששכרן^פ.

הגה: לא היה מנהג בעיר, או שאמר להם אני שוכר אתכם כדין תורה חייבים לצאת מביתם בזריחת השמש ולעשות מלאכה עד צאת הכוכבים^ז, ובערב שבת מקדים לביתו כדי שיוכל למלאות לו חבית מים ולצלול לו דג קטן^ק ולהדליק את הנר.

הגה: לא היה מנהג בעיר אבל רוב אנשי העיר באים ממקומות שיש להם מנהג בעיר שבאו משם, הולכים אחר מנהג העיר שבאו משם^ר.

מ. שם בגמ' פ"ג ע"א איתקין רב חייא בר יוסף, והטעם לפי שלא היה להם להתחבר שניהם ולא לשאת אלא משוי שכל אחד יכול להעבירו לבדו, וכיון שמשוי זה כבד אצל כל אחד מפני עצמו מן הדין שישלמו הכל, אך מכיון שהוא קל לשניהם ולא פשעו היה בדין שיפטרו וע"כ משלמין מחצה, וזהו פירוש כאונס ולא אונס.

נ. דקימ"ל כאיסי בן יהודה דדריש ממה שכתוב "אין רואה שבועת ה' תהיה בין שניהם" אבל אם יש רואה אינו נפטר בשבועה עד שיביא עדים שלא פשע. סמ"ע ס"ק ו'.

ס. ממשנה בב"מ פ"ג ע"א.

ע. מגמ' שם שיוכלו לומר לא הוספת לנו אלא שנעשה לך עבודה טובה וכך עשינו. סמ"ע ס"ק א'.

פ. כ"כ התוס' בשם ר"י שם ד"ה השוכר.

צ. מימרא דריש לקיש ונלמד מהכתוב בתהילים ק"ד-כ"ב "תזרח השמש יאספון" וכו', "יצא אדם לפעולו ולעבודתו עדי ערב".

ק. בשם הירושלמי בב"מ פ"ז הלכה א'. אולם בירושלמי לא מוזכר דג קטן, רק בשבת בפ' במה מדליקין לענין אחר, ו' תקיעות וכו'. וכאן א"כ לאו דוקא קטן. סמ"ע ס"ק

ג'.

ר. נ"י שם בב"מ.

הגה: הלך ממקום שנהגו להשכים למקום שלא נהגו להשכים ולהעריב או להיפך, הולכים אחר מקום ששכר ש שם הפועלים.

הגה: אינו קרוי מנהג אלא דבר השכיח ונעשה הרבה פעמים, אבל כנעשה פעם או פעמים אינו נקרא מנהג ת.

עין משפט ז. חר"מ סימן שלא פעיה ב

ב. במקום שנהגו לזון הפועלים יזון, לספק בגורגרות או בתמרים וכיוצא בהם יספק א הכל כמנהג המדינה.

עין משפט ט. חר"מ סימן שלא פעיה א
עיין לעיל עין משפט ז

דף פג:

עין משפט א.ב.ג. חר"מ סימן שלא פעיה א
עיין לעיל דף פג. עין משפט ז

עין משפט ד.ה. חר"מ סימן שפח פעיה ט

יד. אסור למסור כל אדם מישראל ביד גוים ב בין בגופו בין בממונו ואפי' הישראל היה רשע ובעל עבירות ואפי' היה מצר לו ומצערו ג,

ש. שם בני"ש בשם הירושלמי.

ת. כ"כ הרמב"ם במאכלות אסורות פ"א הלכה ט"ז. וריב"ש סי' תע"ה.

א. שם במשנה פ"ג ע"א. ואם המנהג לתת להם מזונות ופסק להם לתת מזונות לא אמרינן מזה שאמר הגם שיש מנהג כך ודאי להוסיף להם על המזונות הרגילים, קמ"ל דנותן להם מזונות כמו שנוהגים בלי תוספת וא"צ להוסיף וכך פסקו רוב הפוסקים. סמ"ע ס"ק ד'.

ב. ואולי גם כאן ה"ה ביד אנס ישראל כמו בסעיף ב', וכמ"ש הגאון שם באות י"ב. ואולי בסעיף ט'-י' ובסעיף י"ב דוקא ביד עכו"ם לא כן בסעיף ב' דאיירי לגבי תשלום על מה שהזיקו אפי' ביד אנס ישראל, לא כן לענין שאין לו חלק לעולם הבא ושיש לו דין רודף וכו'.

ג. מפ"ק דגיטין ז' ע"א מהא דשלח מר עוקבא לר"א שם.

וכל המוסר ישראל ביד גוים בין בגופו בין בממונו אין לו חלק לעולם
הבא ד.

הגה: ובמצערו ומיצר לו שאסור למוסרו דוקא בדברים בעלמא אבל אם מסרו
מותר לשני ג"כ למוסרו דהרי יכול להורגו בדין במקום שיש חשש
שיחזור וימסרנו, או אם א"א לו להציל עצמו בדרך אחרת, אבל אם
יכול להציל עצמו בדרך אחרת והלך השני ג"כ ומסרו לראשון הוי
כשנים שמסרו זה את זה, וכל מי שמפסיד חבירו יותר חייב לשלם
המותר.

- ד. מפ"ק דר"ה י"ז ע"א, וביר"ד סי' ב' סעיף ט' בהג"ה דיש פוסלין שחיטת מוסר כמו
שחיטת מומר. וס"ת שכתבו מוסר פסול, שם ביור"ד סי' רפ"א סעיף ג'.
- ה. כמ"ש בסעיף י' ובסעיף י"א, ואע"ג דקימ"ל ממון מוסר אסור לאבדו כמו בסעיף י"ג
ולא אמרינן שם שלא יהיה ממונו יותר חמור מגופו, שם כשאין מציל הנמסר בעצמו
ע"י זה אבל להציל עצמו ע"י ממון המוסר ודאי מותר, דהרי מטעם רודף הוא ואמרינן
בב"ק קי"ז ע"ב שלא יהיה ממונו חמור. גאון אות נ"ט.
- ו. מתשובת הרא"ש כלל ט"ז סי' א' ובתשובת הרשב"א סי' קפ"א.